

Képzőművészeti alaklélektan

Haász István művei

SINKÓ ISTVÁN

Molnár Ani Galéria, 2018. V. 4. – VI. 30.

Az egész alak észlelete több a részek egyszerű összegénél, és az egész a részekhez képest elsődleges.

(Az alaklélektan elve)

Haász István rész és egész viszonyát vizsgáló-kutató művészetének elegáns összegzése a mostani, az új Molnár Ani Galériában bemutatott reprezentatív tárlat. Haász a konkrét-konstruktív művészet nemzetközileg elismert alkotója, az utóbbi évtizedekben jelentős

formák találkozási síkjain újabb és újabb formavariációk jönnek létre. A nem transzparens elemekkel Haász a transzparenciát hozza létre. Itt válik az alaklélektan alapszabálya képzőművészeti programmá, egyfajta rendszerelv kialakításának „monomániás” kutatásává. Beke László Haászról szóló tanulmányában így ír erről: „A jellegzetes Haász-féle festett objekt a négyzet (vagy téglalap) felosztásából (felezéséből, negyedeléséből vagy további, egyre kisebb részekre osztásából) alakul ki, az egyes részekre újabb ferde síkok, lapos tömbök, trapézok és más, szabálytalan négyszögek épülnek rá.”¹

foto: Berényi Zsuzsa

HAÁSZ ISTVÁN: *Objekt 180322*, 2018, fa, kollázs, akril, 80×88×4 cm
A Molnár Ani Galéria jóvoltából

hazai és külföldi megjelenései voltak. Mostani tárlatán kisebb méretű – zömmel nemrég készült – munkáit állítja ki, új, sárga és fekete síkplasztikáit (nevezhetnénk tér-képeknek is) és néhány grafikáját láthatjuk a falakon.

Tiszta beszéd, mondhatnánk leegyszerűsítve a problémát, hisz geometrikus absztrakt elemek egymásra és egymásba ható, forduló elemei szerepelnek. Az egymásra, egymásba érő

HAÁSZ ISTVÁN: *Objekt 180216*, 2018, fa, kollázs, akril, 99×95×5 cm
A Molnár Ani Galéria jóvoltából

Amit ilyen módon Beke összefoglal, az a módszer technikai része. Ezekből az alakzatokból lesznek új és új alakzatok, alakulnak az alakok formálódása révén a hasonlóból, a két hasonlóból, a több hasonlóból más és más, eltérő látványrendszerek. Haász játékosan és szisztematikusan dolgozik. Felületei – a korábbi vastkos, félplasztikaszerű tömbök vagy a vékony, szinte papírvastagságú lapok – mindig lebegő érzést keltenek, de rendkívül kiszámított struktúrában és módszerrel.

HAÁSZ ISTVÁN: *Objekt 180216*, 2017, fa, kollázs, akril, 49×95×4 cm
A Molnár Ani Galéria jóvoltából

A már nem festmény, még nem szobor alkotások a fal síkját épp érintve, folyamatos átalakulást, némi bizonytalan rebbenést is mutatnak, ami egy geometrizált világképben különösen érdekes. A szakrális geometria – ezt a kifejezést többen használták már Haász munkái estében is – épp ezt a megszerkesztettség közti állapotot képviseli. A „creatio Dei” körzövel, vonalzóval alkotó teremtője Blake csodálatos akvarelljén maga is lebeg. Nem a vonal, a forma bizonytalan, hanem az állapot.

E szubsztanciális létezés segítheti az alaklélektan hitelesítését Haász művein, miszerint „az egész alak észlelete több a részek összességénél”. Anyag, forma és terv gondos zártságban, egységben jelennek meg a kiállítás falain elhelyezett grafikáin (nyomatain) is. Itt már teljes egészében érvényesül a transzparencia, az egymásra nyomtatott elemek közé az áttetszőség révén benyomakodó új formaelem.

Redukciókat vélünk felfedezni ebben a festői világban. Redukált színek, elemek, formák és anyagok. Azonban épp fordítva történik az alkotói folyamat. Nem redukció, hanem építés, a redukált anyagok segítségével egy bonyolult, folyamatábrákra is emlékeztető rendszerépítés zajlik. A kevesebből több, amint Mies van der Rohe mondta volt.

Haász e kiállításán épp e kevés-sok (vagy kevesebb-több) gondolatsort tárja elénk. A síkbeli (grafikai), a síkplasztikai és a félplasztikai munkák sora egymást erősítő, építő rendszerré válik. Nem műveket, hanem műegyütteseket vélünk felfedezni. S végül az egész kiállítás egyetlen művé válik, olyan doktrínává, mely Haász életművének alapvetéseként emelkedik el a falaktól, s táruul elénk: a forma szép. S ez nem csupán esztétikai értelemben válik igazzá. A forma széppé tétele az emberi lét fontos képessége. Alkotói képesség, minőségi képesség, humánus képesség. Hisz a forma mi magunk vagyunk. Legalábbis Haász István életműve szerint.

Jegyzet

1 Kiállítási katalógus, Paksi Képtár, 2011.

HAÁSZ ISTVÁN: *Objekt 170317*, 2018, fa, kollázs, akril, 29×57×3 cm
A Molnár Ani Galéria jóvoltából